

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІЧНА РИТОРИКА»**

Галузь знань	А «Освіта»
Спеціальність	А1 «Освітні науки»
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	вибірковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	4 / 120
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 8 год.
	Практичні – 8 год.
	Самостійна робота – 104 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Мамчур Лідія Іванівна, доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	1508mamchur@gmail.com +38-098-875-40-50
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування риторичної та фахової комунікативної компетентності майбутнього викладача; опанування мистецтва переконування та ефективного впливу на аудиторію в умовах освітнього процесу; вироблення знань про закони, роди та жанри педагогічного красномовства; вдосконалення навичок нормативного професійного мовлення та культури публічного виступу.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- формувати знання про предмет, завдання та історичні етапи розвитку риторики як науки;
- забезпечити оволодіння основними законами риторики та методикою їх застосування у педагогічній діяльності;
- навчити розрізняти види і жанри академічного красномовства, зокрема особливості лекції, доповіді та педагогічного діалогу;
- розвивати вміння встановлювати контакт з аудиторією та долати комунікативні бар'єри;
- удосконалювати техніку мовлення та навички використання невербальних засобів комунікації;
- сприяти засвоєнню норм сучасного українського мовленнєвого етикету в контексті суб'єкт-суб'єктної взаємодії в освіті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- предмет, завдання та ключові поняття класичної та сучасної риторики;
- історичні аспекти риторики, основні етапи розвитку світової риторики та особливості становлення української риторичної традиції;
- закони риторичного циклу;
- класифікацію родів та жанрів публічних виступів, специфіку академічного та педагогічного красномовства;
- особливості педагогічного дискурсу;
- стратегії взаємодії суб'єктів освітнього процесу;
- комунікативно-риторичні якості мовлення;
- мовленнєвий етикет педагога;
- правила і формули комунікативної поведінки;
- невербальні засоби спілкування.

уміти:

- проєктувати публічний виступ, готувати промови різних жанрів, дотримуючись етапів риторичного циклу;
- логічно будувати композицію виступу для ефективного переконання аудиторії;
- застосовувати закони риторики, використовувати методи аргументації та риторичні фігури;
- володіти технікою мовлення;
- моделювати педагогічну взаємодію, встановлювати та підтримувати контакт з аудиторією;
- аналізувати комунікативні ситуації, обирати доцільний стиль

спілкування залежно від умов педагогічного дискурсу;

- отримуватися мовних норм;
- використовувати етикетні формули;
- застосовувати доречно невербальні засоби спілкування.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні *soft skills*:

- *комунікативна компетентність*: вміння створювати текст, коригувати і редагувати промову, здійснювати публічний виступ, переконувати аудиторію, володіти увагою слухачів та етично застосовувати риторичні прийоми для досягнення цілей, осмислення етичних норм наукового співтовариства; дотримання мовленнєвого етикету;

- *аргументація та критичність мислення*: вміння логічно вибудовувати концепцію, доказову базу, висновки тексту, розпізнавати маніпуляції в дискусії, ефективно застосовувати техніки наукової еристики (дискусія, диспут, полеміка);

- *культура слухання*: вміння активно слухати і сприймати мовлення; здатність до діалогічної взаємодії; вміння вибудовувати позитивне безконфліктне середовище;

- *емоційний інтелект та стресостійкість*: уміння самоконтролю під час публічного виступу; вміння зберігати психологічну стійкість у комунікативних ситуаціях; здатність аналізувати комунікантів та коригувати свою промову «тут і зараз»;

- *адаптивність та когнітивна гнучкість*: здатність змінювати стиль мовлення залежно від ситуації спілкування, реакції аудиторії тощо.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Риторика як наука. Педагогічна риторика

Тема 2. Закони і жанри риторики

Тема 3. Роль риторики у педагогічному дискурсі

Тема 4. Культура мовлення педагога

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Академічна риторика : навчально-методичний посібник / Автор. колектив : Н. Сивачук, О. Санівський, О. Циганок. Умань, 2022. 378 с.

2. Нищета В. Риторика. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 220 с.

3. Костусяк Н.М. Академічна риторика та письмо : Луцьк : Надстир'я. 2022. 44 с.

4. Нікітіна А.В., Барилова Г.К., Кравченко М.В. Риторика : навчальний посібник. Старобільськ, 2021. 99 с.

5. Практикум з навчальної дисципліни «Риторика та нові технології комунікації» для здобувачів освітнього ступеня магістра усіх спеціальностей денної форми навчання [Електронний ресурс] / [Упоряд.:Пчелінцева О.Е.,Сидоренко Л.М.] ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол.ун-т.

Черкаси : ЧДТУ, 2022. 72 с.

6. Риторика: навч.-метод. посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 344 с.

7. Сагач Г. М. Риторика : навч. посіб. . Київ : Ін Юре, 2020. 568 с..

8. Барань Є., Кравець Л. Стилістика української мови : навч.-метод. посіб. Київ, 2022. 150 с.

9. Мамчич О.Б., Каліна. І.П. Риторика. Навчально-методичний посібник. Чернігів, НУЧК, 2020. 40 с.

Допоміжні:

1. Гарбар І. В., Гарбар А.І. Культура мовлення : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2023. 228 с. URL: <http://surl.li/fnilzq>

2. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. 2-ге, доп. Київ : КММ, 2019. 208 с.

3. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ, 2020. 272 с.

4. Кузнецова Г. П., Корчова О. М., Кухарчук І. О., Холявко І. В. Культура мовлення та риторика: навчальний посібник. Глухів:, 2020. 324 с. URL: <http://surl.li/ugpujr>

5. Культура фахового мовлення вчителя. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL: <http://surl.li/hwelcz>

6. Локайчук С. М., Приймачок О. І. Фахова українська мова та академічна риторика : методичні рекомендації. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2023. 71 с. URL: <http://surl.li/phlwqy>

7. Педагогічна риторика : метод. реком. до курсу / уклад. : Л. Мафтин, О.Величко. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 60 с. URL: <http://surl.li/sgtksm>

8. Сиротич Н. Культура мовлення потребує оновлення. Львів : Свічадо, 2019. 48 с.

9. Скрипник Н. Основи культури і техніки мовлення : навч.-метод. комплекс. Вінниця : Нілан, 2018. 201 с.

10. Теорія і практика культури мови : курс лекцій / укладачі : Голубовська І. В., Підгурська В. Ю., Гаращук К. В. Житомир, 2024. 70 с. URL: <http://surl.li/iwsodg>

Інформаційні ресурси:

1. Є-МОВА : єдина комплексна платформа з вивчення української мови. URL: <https://emova.org.ua/>

2. Мова ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua/>

3. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net/>

4. Офіційний сайт української мови. URL: <http://ukrainskamova.com/>

5. Словник української мови : академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/>

6. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/32/53392-0.html>

7. Українська мова: Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

8. Центр культури української мови. URL: <https://centrkum.blogspot.com/>
9. Чак Є. Чи правильно ми говоримо? URL: <http://chak-chy-pravylno-myhovorymo.wikidot.com/>
10. «Як ми говоримо» Бориса Антоненка-Давидовича. URL: <http://yak-myhovorymo.wikidot.com/>